

POSTANOWIENIE

Dnia 30 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Kozielowicz

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 30 stycznia 2024 r.,

sprawy **M. E.**

podejrzanego o czyny z art. 190 § 1 kk, art. 207 § 1 k.k., art. 193 k.k., 157 § 2 k.k., art. 288 § 1 k.k.

z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę podejrzanego

od postanowienia Sądu Okręgowego w Gdańsku

z dnia 28 czerwca 2023 r., sygn. akt V Kz 804/23

utrzymującego w mocy postanowienie Sądu Rejonowego w Gdyni

z dnia 23 marca 2023 r., sygn. akt IX K 571/22

I oddala kasację jako oczywiście bezzasadną;

II zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adwokata T.P. – Kancelaria Adwokacka w G., obrońcy z urzędu podejrzanego M.E. kwotę 442 zł i 80 gr (czterysta czterdzieści dwa złote i osiemdziesiąt groszy), w tym 23% podatku VAT, tytułem wynagrodzenia za sporządzenie i wniesienie kasacji;

III koszty sądowe postępowania kasacyjnego przejmuje na rachunek Skarbu Państwa.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Gdyni postanowieniem z dnia 23 marca 2023 r., sygn. akt IX K 571/22, umorzył postępowanie wobec M. E. podejrzanego o popełnienie pięciu przestępstw (pkt I postanowienia), nadto orzekł środek zabezpieczający w postaci umieszczenia podejrzanego M. E. w zakładzie psychiatrycznym na

oddziale terapii w zakresie choroby psychicznej - schizofrenii z połączeniem terapii uzależnień od substancji psychoaktywnych (pkt II postanowienia), a także zasądził od Skarbu Państwa na rzecz radcy prawnego M. G. kwotę 1.239,84 zł., w tym VAT, tytułem nieopłaconych kosztów obrony udzielonej podejrzanemu M. E. z urzędu (pkt III postanowienia) i zwolnił podejrzanego od obowiązku zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych (pkt IV postanowienia).

Obrońca podejrzanego M. E. zaskarżył to postanowienie. Zarzucił:

1. obrazę przepisów prawa materialnego na skutek błędnego uznania, iż podejrzanym M. E. swoim zachowaniem wypełnił znamiona czynu z art. 207 § 1 k.k., art. 193 k.k. oraz art. 157 § 2 k.k.
2. błąd w ustaleniu stanu faktycznego w sprawie, mający istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, tj. w szczególności poczynienie ustaleń faktycznych pomimo braku dowodów lub wbrew ich treści,
3. obrazę przepisów postępowania, mającą istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, a to na skutek przesłuchania biegłych psychiatrów w sposób naruszający przepisy k.p.k. oraz dowolnej i sprzecznej z regułami określonymi w k.p.k. oceny dowodów, skutkującej w szczególności w ustaleniu, że świadek G.N. rozpoznała podejrzanego M. E. jako osobę, która uszkodziła mienie.

Po rozpoznaniu tego zażalenia Sąd Okręgowy w Gdańsku, postanowieniem z dnia 28 czerwca 2023 r., sygn. akt V Kz 804/23, utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie (pkt I) i zasądził od Skarbu Państwa na rzecz obrońcy kwotę 1033 zł. i 20 gr tytułem nieopłaconych kosztów obrony z urzędu (pkt II).

Od tego postanowienia Sądu Okręgowego w Gdańsku kasację złożył adwokat T. P. - obrońca podejrzanego M. E. . Zarzucił w niej rażące i mające istotny wpływ na treść postanowienia naruszenie przepisów prawa materialnego, które mogło mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, tj. naruszenie art. 207 § 1 k.k., art. 193 k.k. i art. 157 § 2 k.k. i wniósł o uchylenie tego postanowienia oraz utrzymanego nim w mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Gdyni i przekazanie sprawy do rozpoznania w postępowaniu pierwszoinstancyjnym. Ponadto obrońca wniósł o zasądzenie na jego rzecz od Skarbu Państwa kosztów sporządzenia i wniesienia kasacji wraz z podatkiem VAT.

Zastępca Prokuratora Rejonowego w Gdyni w pisemnej odpowiedzi na kasację obrońcy podejrzanego M. E. wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej (por. pismo z dnia 26 października 2023 r.).

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja adwokata T. P. - obrońcy podejrzanego M. E. , jest oczywiście bezzasadna w rozumieniu art. 535 § 3 k.p.k.

W polskim ustawodawstwie kasacja strony jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia wnoszonym od orzeczenia sądu odwoławczego, a nie orzeczenia pierwszoinstancyjnego, co jasno wynika z treści art. 519 k.p.k. To oznacza, że w kasacji nie można podnosić zarzutów typowych dla postępowania apelacyjnego, w którym przedmiotem zaskarżenia jest właśnie orzeczenie pierwszoinstancyjne, z wyjątkiem sytuacji, gdy w toku postępowania odwoławczego dojdzie do tzw. „efektu przeniesienia”, czyli zaabsorbowania do orzeczenia sądu *ad quem* uchybień popełnionych przez sąd *a quo*. Należy też podkreślić, że kontrolą kasacyjną objęte są kwestie wyłącznie prawne, zawężone do kategorii uchybień wymienionych w art. 523 § 1 k.p.k., popełnionych przez sąd odwoławczy. Specyfika i wyjątkowość postępowania kasacyjnego nie pozwala zatem na prowadzenie w postępowaniu kasacyjnym, niejako dublującej, „trzecioinstancyjnej” kontroli orzeczenia sądu pierwszej instancji (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2015 r., sygn. akt IV KK 8/15, LEX nr 1666908). Charakter kasacji, jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia wnoszonego od prawomocnego orzeczenia sądu odwoławczego, z powodu rażącego naruszenia przez ten sąd prawa, nie pozwala również na kwestionowanie w tym środku poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 2016 r., sygn. akt V KK 457/15, LEX nr 1991147). W orzecznictwie kasacyjnym Sądu Najwyższego dominuje pogląd, że wymogów tych nie można traktować instrumentalnie jedynie markując, iż kasacja dotyczy błędów popełnionych przez sąd odwoławczy, a w istocie podnosząc zarzuty przeciwko rozstrzygnięciom zawartym w orzeczeniu pierwszej instancji. Również nieprawidłowe nazwanie przez skarżącego wadliwości polegającej na przyjęciu za podstawę wyroku błędnych ustaleń faktycznych „naruszeniem prawa materialnego” nie może prowadzić do ignorowania ustawowej regulacji podstaw kasacji, a tym samym nie tylko

zobowiązywać, czy też uprawniać instancji kasacyjnej do badania - pod pozorem rozpoznawania "zarzutu naruszenia prawa" - zasadności ustaleń faktycznych przyjętych z podstawę zaskarżonego orzeczenia (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 marca 2007 r., sygn. akt IV KK 362/06, Legalis).

Podniesione zarzuty w kasacji obrońcy podejrzanego, są jedynie „z nazwy” dopuszczalnymi w kasacji zarzutami obrazu prawa materialnego, tj. art. 207 § 1 k.k., art. 193 k.k., art. 157 § 2 k.k. i art. 25 k.k.. Zarzut obrazu prawa materialnego sprowadza się zawsze do naruszenia tego prawa przy prawidłowo ustalonym stanie faktycznym. Przy tym zarzucie należy zatem za punkt wyjścia przyjmować to co sąd ustalił, a nie to sąd powinien był ustalić. Przyjmowanie bowiem za punkt wyjścia przy zarzucie naruszenia prawa materialnego tego co sąd prawidłowo powinien ustalić w danych realiach dowodowych, powoduje iż tak ujmowany zarzut obrazu prawa materialnego jest w istocie zarzutem błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia (por. też Zb. Doda, A. Gaberle, Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Komentarz, tom II. Kontrola odwoławcza w procesie karnym, Warszawa 1997, s. 109). Sąd Okręgowy w Gdańsku dokonując kontroli instancyjnej zaskarżonego postanowienia Sądu Rejonowego w Gdyni z dnia 23 marca 2023 r., sygn. akt IX K 571/22, z perspektywy zarzutów podniesionych w zażaleniu obrońcy podejrzanego M. E. , czyli obrazu przepisów prawa materialnego na skutek błędnego uznania, iż podejrzany M. E. swoim zachowaniem wypełnił znamiona czynu z art. 207 § 1 k.k., art. 193 k.k. oraz art. 157 § 2 k.k., poczynienia ustaleń faktycznych pomimo braku dowodów lub wbrew ich treści, jak i obrazu przepisów postępowania, na skutek przesłuchania biegłych psychiatrów w sposób naruszający przepisy k.p.k. oraz dowolnej i sprzecznej z regułami określonymi w k.p.k. oceny dowodów, tych zarzutów nie podzielił. Stanowisko tego Sądu w tym zakresie zostało rzetelnie i precyzyjnie uargumentowane w pisemnym uzasadnieniu zaskarżonego kasacją postanowienia. Należy podkreślić, że środek zabezpieczający można orzec tylko wówczas gdy ustali się, że podejrzany popełnił czyn zabroniony, a zastosowanie środka zabezpieczającego jest niezbędne dla zapobieżenia ponownemu popełnieniu przez niego czynu zabronionego, i to tylko w sytuacji, gdy inne, niż wskazane w art. 93a k.k., przewidziane w ustawach środki prawne nie są wystarczające. Środek zabezpieczający i sposób jego wykonania

powinien być odpowiedni do stopnia społecznej szkodliwości popełnionego czynu zabronionego, który sprawca może popełnić, oraz prawdopodobieństwa jego popełnienia, a także uwzględniać potrzeby i postępy w terapii.

Kierując się powyższym, Sąd Najwyższy, z mocy art. 535 § 3 k.p.k., orzekł jak w postanowieniu.

[J.J.]

[ał]